

Circulair inkopen, hoe KPN het doet.

Praktijktips,
voorbeelden
en adviezen
om betere
keuzes te maken.

op
initiatief
van:

amsterdam
economic
board

circulaire
economie

Circulair inkopen is ingewikkeld. Leer van anderen, inspireer mensen om je heen het te doen en geef het door! Dat maakt Circulair inkopen 1—2—3 makkelijk. Door met onder meer deze boekjes tips, ervaringen, voorbeelden en adviezen te laten circuleren. Want daar worden we allemaal beter van. Circuleren is het nieuwe vermenigvuldigen!

Meer weten?

Circulair inkopen. Daarom.

Circulair is de wereld waarin alles eendeloos opnieuw gebruikt kan worden. Elk einde is een nieuw begin. Om naar die wereld te komen is inkopen een beslissend moment, het moment waar je het verschil kunt maken. Door circulair inkopen bepaal je wat je aanschaft, hoe en waarvan het gemaakt is, dat het weer uit elkaar gehaald kan worden, en dat het deel kan blijven van de keten.

‘Inkopen’ — in de circulaire wereld dekt het woord niet meer de hele lading. Circulair inkopen betekent dat je in een ketensamenwerking stapt. Je bent niet meer alleen inkoper, je wordt tegelijk ook bedenker en maker, om bij te kunnen dragen aan een circulaire wereld. Dat is misschien meer inspanning, maar ook meervoudige winst.

Circulair inkopen is misschien wel minder nieuw dan het klinkt. Want het gaat nog steeds om goed, betaalbaar, duurzaam, slijtvast, kostenbesparend, gemakkelijk. Kortom, het draait om alles waar inkopers naar kijken. Met één groot verschil: meer gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de hele circulaire keten.

Circulair inkopen is meervoudige winst omdat je meerdere dingen tegelijk goed doet. Je koopt goederen die je vraag of probleem oplossen, je helpt direct mee om de productieketen te verbeteren, je vermindert afval, versterkt verbanden en relaties. Zónder dat je concessies doet aan wat je vraagt of verlangt, of wat de eisen of richtlijnen zijn.

Winst dus én een goed verhaal. Want je maakt met elke beslissing de keuze voor minder afval en meer hergebruik. Maar ook een keuze voor betere samenwerkingen met leveranciers. Je bouwt aan relaties, aan kennis en betere onderlinge verhoudingen waarbij waarde meer weegt dan prijs. Leuk voor je kinderen, goed voor het jaarverslag. Zo wint iedereen.

Circulair inkopen; je bent niet de eerste. Veel bedrijven en organisaties zijn er mee begonnen. Sommige zijn startend en zoekend. Anderen hebben al harde doelen en resultaten. Het wordt zichtbaar dat marktpartijen (leveranciers, producenten, kennispartijen, adviseurs) steeds vaker met circulaire oplossingen komen, en we leren hoe circulair inkopen in de praktijk kan werken. Denk aan ketensamenwerking, anders aanbesteden, definiëren en normeren, ruimte maken voor innovatie.

Door het uitwisselen van ervaringen en criteria kunnen we allemaal betere keuzes maken. Met ‘Circulair Inkopen 1—2—3’ maken we dit helder en toegankelijk. Zo kan kennis circuleren en maken we de Metropoolregio Amsterdam circulair.

KPN

Veel partijen gingen je al voor. Gemeentes, bedrijven en kennisinstellingen. Zo ook KPN. Voor dit boekje is gesproken met Jeroen Cox, Senior Manager Energie & Milieu bij KPN. Hij is betrokken bij duurzaamheid en circulariteit binnen KPN en vanuit het bedrijf actief in (internationale) platforms rond deze thema's.

Wie circulariteit een echte plek geeft, begint aan een lange reis. Het is er niet zomaar. Hoe snel het gaat, is in ieder werkveld anders. Ook hangt het hangt af van vele externe factoren.

Welke stap heeft KPN gezet in het bereiken van circulair inkopen?

KPN werkt aan circulair aan de hand van het 'KPN Circulair Manifest'. KPN en zeven grote leveranciers, waaronder internationale fabrikanten van netwerkapparatuur en recyclingbedrijven, gaan samenwerken om te zorgen dat alle nieuwe KPN netwerk- en klantapparatuur langer meegaat en wordt geproduceerd met minder nieuwe grondstoffen. Het doel is om de apparatuur zo te ontwerpen dat in 2025 vrijwel 100% van alle onderdelen en grondstoffen kan worden hergebruikt of gerecycled.

Netwerk- en hardwarefabrikanten zoals ARRIS, Ericsson, Hewlett Packard Enterprise, Huawei en recycling- en refurbishingspecialisten Drake & Farrell en Teleplan hebben allen het KPN Circulair Manifest ondertekend. Deze leveranciers komen overeen om samen te werken met KPN en in 2025 alleen nog circulair ontworpen hardware te produceren.

Daarnaast streeft KPN ernaar om dit jaar nog minimaal 8 partners toe te voegen aan deze werkwijze, waarmee een significant aandeel van de spend wordt afgedekt.

Circulair komt niet uit de lucht vallen. Het is een voornaam onderdeel van duurzaamheid en speelt overal om je heen. Soms schuilt circulariteit of een ander element van duurzaamheid ook in de geschiedenis van een organisatie. En iedereen heeft wel een eigen, concrete inspiratiebron. Of een voorbeeld waar met bewondering naar gekeken wordt.

Wat was voor KPN de aanleiding?

Jeroen Cox noemt een aantal belangrijke mijlpalen. Onder aansturing van onze vorige bestuursvoorzitter, Eelco Blok is al veel in gang gezet op het punt van duurzaamheid. Vanaf 2008 is door het team van zijn voorganger Marga Blom al scherp naar energie gekeken. Sinds 2011 wordt alleen nog groene energie gekocht, geholpen door een gecentraliseerde inkoop. Vanaf 2015 werkt KPN klimaatneutraal voor wat betreft de eigen operatie. In 2025 moet de hele operatie circulair worden.

Circulair denken en doen is een échte omslag in het systeem. Bij zo'n verandering kun je tegen grote barrières aanlopen. Barrières kunnen op veel gebieden opduiken: technisch, financieel, economisch, juridisch.

Wat waren de voornaamste barrières?

KPN staat voor een grote uitdaging in zijn markt. Aan de ene kant mikt het bedrijf op minder: een geringe belasting van energiebronnen en grondstoffen. Tegelijk kent de markt een enorme 'datahonger'. De behoefte aan data groeit jaar in jaar uit exponentieel, met wel 40%.

Als antwoord daarop voorziet KPN dat producten en diensten steeds meer zullen 'virtualiseren'. Dat moet er ook voor zorgen dat er een ontkoppeling komt van datagroeï en energiegebruik. Daarnaast dan ook minder materiaal-impact. Minder kastjes, meer softwarematige oplossingen. Een voorbeeld daarvan zijn diensten als een firewall of backups. Dat wordt steeds meer als software door het netwerk opgenomen en is dan geen 'apparaat' meer.

Barrières opruimen en wegwerken: het begint vaak met het aangaan van nieuwe verbindingen. Circulair inkopen is bij uitstek een zaak van nieuwe samenwerking vinden, nieuwe netwerkpartners ontdekken en een andere manier van samenwerken.

Hoe heeft KPN barrières kunnen wegnemen?

Jeroen Cox: “Denk niet te gauw dat je maar een bescheiden partij bent, met geringe invloed; door verbinding kun je veel impact hebben. KPN heeft op wereldschaal gezien, met plm. 6 miljoen klanten, weliswaar een bescheiden omvang. Maar het bedrijf heeft ook zitting in de International Telecommunication Union (ITU), die standaarden vaststellen voor de sector.” KPN was in 2016 gastheer voor inkopers van dertien telecomproviders verenigd in een Joint Audit Committee. Ze willen gezamenlijke doelen vaststellen voor meer sociale, milieuvriendelijke en ethische standaarden in de ICT-keten. Onze leveranciers kunnen daaraan een belangrijke bijdrage leveren. Door circulaire economie op de agenda te zetten, komt er vertrouwen in de eigen invloed en maakt het mensen enthousiast en betrokken.

Vrijwel iedereen die begint met circulair inkopen, gaat verder en wil versnellen. Een begin kan zeer bescheiden zijn: een proef of project. Of meteen al groter: een beleid of een circulaire businessstrategie. In elk geval zorgt beweging stevast voor meer beweging.

Next step?

KPN heeft nu een compleet draaiboek liggen voor circulariteit. En heeft concrete stappen in het vooruitzicht liggen:

2025

100 % Circulariteit voor de eigen operatie.

2030

Geen fossiele brandstoffen meer voor de auto's.

2030

Een energiereductie van 55% t.o.v. 2010.

2040

Een emissiereductie van 50%
in de goederenstroom.

Circulair inkopen is, zeker als je ermee begint, een inspanning. Een expeditie en een investering. Maar de durf om voorop te lopen wordt beloond. De markt herkent partijen met een voorsprong, en die markt groeit.

In hoeverre is circulair al een goede businesscase voor KPN?

Als een belangrijke uitkomst ziet KPN dat circulariteit en andere aspecten van duurzaamheid echt zichtbaar worden. In reputatiescores en klimaat-benchmarks vind KPN de erkenning van haar inspanningen, zoals in het Carbon Disclosure Project, waarin KPN al diverse jaren op de A lijst van Climate Leaders staat of de DowJones Sustainability Index, waarin we dit jaar voor het eerst sectorlead in telecom zijn geworden. Niet alleen de afnemers maar ook kapitaalverschaffers zien het. Telecom is een kapitaalintensieve business; het vermogen om investeerders aan te trekken is belangrijk.

Pas op dat je niet te veel gaat leunen op alleen inkoopkracht.

Ook de dialoog blijven zoeken met leveranciers en de markt is van grote waarde voor circulair.

**Denk niet te gauw
dat je maar een kleine
partij bent.**

**Zoek naar internationale
verbinding. Samen kun
je nieuwe standaarden
bereiken. En juist
internationaal hebben
die écht gewicht.**

Circulair inkopen, circulair denken en werken vereist dat je een fundamentele draai maakt in je denken. Het is een echte systeemswitch.

Welke ingrijpende denkstappen heeft KPN gemaakt?

KPN ziet de versnelling naar circulariteit in de volgende stappen.

- Veel beter weten waar alle materialen zitten. Dat betekent ook diep in de keten kunnen kijken. Actief beïnvloeden van business rules waar apparatuur heengaat na einde levensduur.
- KPN-diensten kunnen talloze rollen spelen bij duurzaamheid; denk aan internet of things toepassingen, videobellen, thuiswerken, zorg op afstand en dergelijke. Allemaal zaken die onnodige beweging van mensen en voertuigen oplossen.
- KPN leerde dat werken van circulariteit veel mensen kan mobiliseren en betrekken en dat die betrokkenheid ook echt nodig is. Van de board en beslissers tot aan de werkvloer.

Circulair inkopen is een term die de zaak misschien wat al te makkelijk voorstelt. Circulaire oplossingen zijn zelden te koop. Vaak moeten ze nog ontdekt, ontworpen, gemaakt worden. Wie dus stappen maakt in circulariteit, komt automatisch in een proces van ontdekken en ontwerpen.

Welke nieuwe verbindingen heeft KPN verkend?

Als je van huis uit geen producent, geen ‘maker’ bent, is de samenwerking met leveranciers in het zoeken naar circulaire oplossingen, een extra uitdaging. KPN heeft daarin al veel bereikt. Een voorbeeld dat echt massa maakt: de setupboxen van KPN worden vanaf september 2018 met 30% recycled plastic vervaardigd, met hulp van de leverancier.

Wet- en regelgeving kan een belemmering zijn voor circulair inkopen.

Hoe gaat KPN om met knellende regelingen?

KPN merkt dat het in de wereld van circulariteit vaak nog zoeken is naar precieze definities en normeringen. Standaarden helpen. Bij een toenemende vraag naar transparantie worden die standaarden steeds urgenter. Daar moet je, tijd en aandacht in stoppen. Dat is een investering, maar standaarden en certificaten kunnen echt gewicht in de schaal leggen, zeker internationaal.

Wat verder nog beter moet is het besef welke waarde de diverse materialen kunnen hebben. De 'Ladder van Lansink', een standaard op het gebied van afvalbeheer, is al ruim dertig jaar oud. Maar, knellende regelingen of niet, we blijven gecommiteerd aan onze doelstelling om circulair te gaan opereren ondanks eventuele belemmeringen.

Learnings van KPN

Werken met een circulair manifest bleek bij KPN een heldere, effectieve manier om leveranciers en medewerkers snel mee te krijgen.

Ook ondervond KPN dat internationale samenwerking een impactvolle manier is om een hele branche te beïnvloeden.

De resultaten voor circulariteit zijn al écht zichtbaar voor het merk KPN.

In deze serie zijn meerdere titels verschenen zoals deze, over hoe Schiphol het doet.

Samen belichten ze verschillende kanten van circulair inkopen in verschillende organisaties.

**Wil je verder met
circulair inkopen?**

Marjolein Brasz
Challenge Lead
Circulaire Economie
Amsterdam Economic Board
m.brasz@amecboard.com

**Meer informatie,
praktijkvoorbeelden,
tips en adviezen**

www.amsterdameconomicboard.com

**Praktijktips,
voorbeelden
en adviezen
om betere
keuzes te maken.**

op
initiatief
van:

amsterdam
economic
board

circulaire
economie